

LBRIS

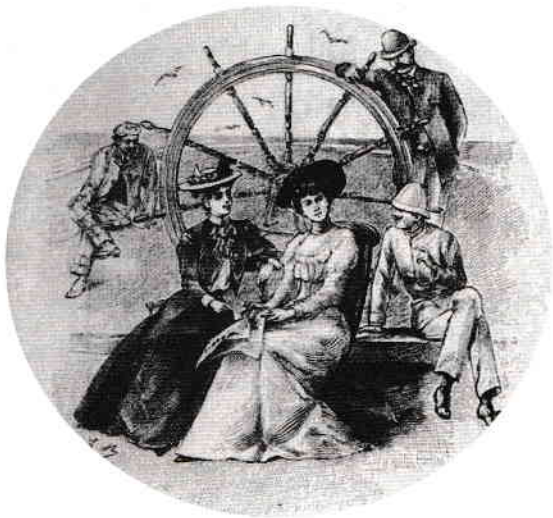
We know
books

JULES VERNE

**AGENȚIA
THOMPSON & CO**

Ilustrații de Léon Benett

Traducere de Iulian Comănescu

LITERA
București

PARTEA ÎNTÂI

I. <i>În ploaie</i>	5
II. <i>Un război al prețurilor</i>	12
III. <i>În ceață</i>	24
IV. <i>Primul contact</i>	33
V. <i>În larg</i>	55
VI. <i>Luna de miere</i>	71
VII. <i>Cer acoperit</i>	85
VIII. <i>Sărbătoarea de Rusalii</i>	97
IX. <i>O problemă legală</i>	119
X. <i>În care se dovedește că Johnson e un înțelept</i>	129
XI. <i>O nuntă la San Miguel</i>	145
XII. <i>Efectele singulare ale mării</i>	156
XIII. <i>Soluția unei anagrame</i>	172
XIV. <i>Curral das Freiras</i>	191
XV. <i>Față în față</i>	206

PARTEA A DOUA

I. <i>Răsăritul lunii roșii</i>	215
II. <i>Al doilea secret al lui Robert Morgand</i>	223
III. <i>În care Seamew se oprește de tot</i>	237
IV. <i>Pe panta râului</i>	250
V. <i>Pe vârful Teide</i>	271

VI. <i>Un accident care vine la momentul oportun</i>	292
VII. <i>În derivă</i>	302
VIII. <i>Ca o lampă care se stinge</i>	311
IX. <i>În care Thompson se transformă în amiral</i>	323
X. <i>În carantină</i>	336
XI. <i>În care a sosit clipa ca Thompson să nu se mai zgârcească</i>	352
VII. <i>Unde nu are loc decât schimbarea temnicerilor</i>	368
XIII. <i>În care croaziera Agenției Thompson începe să ia proporții cu totul neprevăzute</i>	377
XIV. <i>Chit!</i>	390
XV. <i>Concluzie</i>	403

PARTEA ÎNTÂI

I

ÎN PLOAIE

Cu picioarele depărtate și privirea pierdută spre orizontul de vis, cețos, Robert Morgand stătea nemișcat, de cinci minute bune, în fața unui zid lung, împânzit de afișe, de pe marginea uneia dintre cele mai triste străzi

din Londra. Ploaia cădea în șuvoaie. Un râuleț de apă creștea încet-încet la baza trotuarului, amenințând tălpile visătorului, al cărui creștet era și el în același timp greu încercat de ploaie.

Abandonată de spiritul plecat într-o călătorie îndepărtată, mâna lăsa-se să se încline încet umbrela protectoare, iar apa căzută din cer clipea nestingherită pe pălăria și hainele transformate în bureți, înainte de a se amesteca în râulețul tumultuos de la picioare.

Robert Morgand nu simțea deloc vremea rea. Nu remarca dușul care i se scurgea pe umeri. Își privea pantofii cu concentrare, dar fără să vadă – atât era de preocupat – că sunt pe punctul de a se transforma în două recife, pe care râulețul supărat le lovea cu un șuvoi umed.

Toată atenția lui se concentra asupra unui lucru misterios, pe care îl făcea cu mâna stângă. Dispărută în buzunar, aceasta agita, cântărea, împărăștia, prindea din nou între degete câteva monede, în valoare totală de 33 de franci și 45 de centime, după cum se asigurase de mai multe ori înainte.

Francez eșuat la Londra cu șase luni înainte, după ce existența îi fusese răsturnată cu susu-n jos în modul cel mai crud și mai brusc, Robert Morgand își pierduse, chiar în acea dimineață, postul de perceptor cu care își câștiga traiul. Imediat, își calculase rapid – vai, prea rapid! – finanțele pe care le mai avea la dispoziție și pornise pe străzi, în căutarea unei idei, până când se oprise fără să-și dea seama în locul unde l-am regăsit.

Iar problema era următoarea: ce să faci, singur, fără prieteni, în acest mare oraș care este Londra, cu numai 33 de franci și 45 de centime în buzunar?

Robert Morgand avea o problemă mare. Atât de mare, încât calculul pe care-l făcuse nu reușise să o rezolve și, din nefericire, nu părea să o rezolve vreodată.

Cu toate acestea, după aparențele exterioare, nu părea genul de om care să se descurajeze repede.

Cu un ten neted, cu fruntea bine decupată și mărginită de păr castaniu, tăiat soldățește, cu o mustață lungă, de gal, care separa gura prietenoasă de nasul energic, era fermecător din toate punctele de vedere. Ba chiar mai mult: părea un om bun și corect. Simțea asta de la prima privire a ochilor de un albastru închis, a căror căutătură, foarte blândă de altfel, nu cunoștea decât un singur drum: cel mai scurt.

Robert Morgand

Restul nu dezmințea trăsăturile feței. Umerii eleganți și largi, pieptul puternic, membrele musculoase, mișcările armonioase, extremitățile fine și îngrijite – totul te lăsa să ghicești aristocratul sportiv, al cărui corp exersat emană suplețe și forță.

Îți venea să zici, văzându-l: „Uite un băiat frumos, un băiat puternic, un băiat bun.“

Robert dovedise deja că nu se numără printre cei care sunt luați de pe picioare de o întâmplare absurdă. Dovedise asta și avea să o mai dovedească,

fiindcă era întotdeauna capabil să reacționeze, să obțină o victorie. Totuși, unele întâlniri cu destinul sunt brutale și chiar și cel mai curajos cavaler are uneori dreptul de a coborî din când în când din șa. Dacă e să continuăm în termeni de echitație, își pierduse postura pe cal și încerca să o redobândească, nesigur de ce trebuia să facă în acest sens.

Cum își punea a mia oară aceeași întrebare și nu găsea răspuns, ridică ochii spre cer, în speranța de a găsi acolo unul. De-abia atunci își dădu seama că ploua cu găleata și descoperi că gândurile lui presante îl făcuseră să se oprească într-o baltă, în fața unui zid lung, plin de afișe multicolore.

Unul din aceste afișe, de format mare, cu culori discrete, se afla chiar în fața lui și părea să-i atragă privirea în mod special. Mașinal – fiindcă nu revii chiar atât de ușor din regatul viselor – Robert începu să parcurgă afișul și, când termină de citit, îl parcurse din nou, a doua oară, apoi a treia, fără a înțelege exact ce scria acolo. Totuși, la a treia lectură tresări. Tocmai îi sărise în ochi un rând tipărit cu litere mici, în partea de jos. Foarte interesat, îl parcurse a patra oară.

Iată ce spunea afișul:

AGENȚIA BAKER & CO., LIMITED
69, Newghate Street, 69
Londra

O MARE EXCURSIE
în
TREI ARHIPELAGURI
AZORE-MADEIRA-CANARE

Cu superbul vas cu aburi „The Traveller“,
de 2 500 de tone, cu 3 000 de cai-putere.
Căpitan: MATHEWS

Plecare de la Londra: 10 mai, ora 7 seara.
Întoarcere la Londra: 14 iunie, la amiază.

*Stimații călători nu vor avea de achitat niciun fel de costuri
în afara prețului menționat.*

Hamali și trăsuri pentru excursii.

Sejururi pe uscat, la hoteluri de cea mai bună calitate.

PREȚUL CĂLĂTORIEI, INCLUZÂND
TOATE CHELTUIELILE: 78 de lire

Pentru toate informațiile, adresați-vă birourilor agenției:
69, Newghate Street, 69. – London.

Se caută un ghid-interpret.

Robert se apropie de afiș, pentru a se asigura că văzuse bine. Da, se căuta un ghid-interpret.

Hotărî pe loc că el era acel interpret. Dacă Agenția Baker & Co avea să-l accepte.

Dar oare se putea să nu corespundă? Sau să fie locul deja ocupat?

Trebuia să clarifice primul punct. Cât despre al doilea, felul cum arăta tentantul afiș îi stârni optimismul. Nou, proaspăt, părea pus chiar în acea dimineață sau, cel devreme, de cu seară.

Totuși, nu avea timp de pierdut. O lună de liniște, în care s-ar fi putut aduna, perspectiva unor economii de care putea beneficia la întoarcere – fiindcă urmau cu siguranță să îl și hrănească la bord – și, pe deasupra, o călătorie agreabilă și interesantă, toate acestea nu erau deloc de lepădat pentru un capitalist de talia lui Robert.

O porni deci grăbit către Newghate Street. Fix la ora unsprezece, deschidea ușa de la numărul 69.

Anticamera și holurile, pe care le parcurse cu ajutorul unui băiat bun la toate, îi făcură o impresie favorabilă. Covoarele erau în mod vizibil uzate, iar tapiseriile arătau bine, deși erau cam vechi. Era o agenție serioasă, cu siguranță, nu una care apăruse peste noapte.

Ținându-se în continuare după băiat, Robert fu în fine introdus într-un birou confortabil, unde, în spatele mesei, se afla un domn care se ridică pentru a-l primi.

– Domnul Baker? întrebă Robert.

– Lipsește azi, dar îi țin eu locul, răspuse domnul, invitându-l pe Robert cu un gest să se așeze.

– Domnule, spuse acesta, am văzut afișele prin care agenția dumneavoastră anunță călătoria pe care a organizat-o și am aflat din ele că sunteți în căutarea unui interpret. Vreau să vă propun să îmi încredințați această sarcină.

– Ce limbi vorbiți? întrebă gentlemanul, după o clipă de liniște.

– Franceza, engleza, spaniola și portugheza.

– Bine?

– Sunt francez. Puteți judeca singur dacă știu engleză. Spaniola și portugheza le vorbesc la fel de bine.

– Deci le vorbiți foarte bine. Dar asta nu e tot. Ar trebui să cunoașteți în detaliu țările incluse în itinerarul nostru. Interpretul trebuie să fie în același timp și ghid.

Robert ezită o secundă.

– Așa am înțeles și eu, spuse el.

Directorul adjunct continuă:

– Să trecem la chestiunea plăților. Oferim 300 de franci bani gheață pentru călătorie, plus mese, cazare și acoperirea tuturor cheltuielilor. Cum vi se par condițiile, vă convin?

– E perfect, declară Robert.

– În acest caz, i se spuse, aș dori să-mi furnizați câteva referințe.

– O, Doamne, domnule, dar sunt de foarte puțin timp la Londra. Pofțiți totuși o scrisoare de la lordul Murphy, care conține detalii despre mine și explică în același timp de ce nu lucrez în momentul de față, răspuse Robert, întinzându-i interlocutorului o scrisoare care îl indispunea, deși era concepută în termeni foarte măgulitori, și pe care o primise de dimineață.

Lectura dură mult. Foarte serios de felul lui, directorul adjunct cântări fiecare cuvânt, parcă pentru a extrage tot înțelesul din ele. În schimb, răspunsul fu scurt.

– Unde locuiți? întrebă.

– 25, Cannon Street.

– O să-i vorbesc de dumneavoastră domnului Baker, conchise domnul, notând adresa. Dacă informațiile pe care mi le-ați dat corespund cu ceea ce știu eu că se caută, puteți să vă considerați membru al agenției.

– Deci, domnule, rămâne stabilit? insistă Robert încântat.

– Da, e stabilit, afirmă englezul, ridicându-se.

Robert încercă fără succes să adreseze câteva cuvinte de mulțumire. „Time is money.”¹ De-abia apucă să schițeze un salut de despărțire, că se și găsea în stradă, zăpăcit de ușurința și viteza succesului lui.

¹ „Timpul înseamnă bani“, în engleză, în original. (n.r.)

II.

UN RĂZBOI AL PREȚURILOR

A doua zi de dimineață, pe 26 aprilie, prima grijă a lui Robert fu să se ducă să revadă afișul care, cu o seară înainte, servise ca întruchipare a Providenței. Era adevărat, lui îi datora expediția pe care urma să o înceapă.

Regăsi ușor strada cu zidul lung și negru, la fel ca punctul exact în care călcase prin bălți în ploaie, dar afișul fu mai greu de descoperit. Chiar dacă nu își schimbase formatul, era de nerecunoscut. Culorile, discrete cu o zi înainte, se schimbaseră. Fondul cenușiu devenise un bleu crud, iar literele negre, un stacojiu. Fără îndoială, Agenția Baker îl înnoise, deoarece coop-tarea lui Robert făcea inutil apelul pentru ghizi-interpreți.

Acesta se liniști. Apoi privirea îi căzu în josul foi. Tresări.

Mențiunea de final fusese schimbată, într-adevăr. Acum, anunța că un ghid-interpret vorbind toate limbile avea să fie prezent în călătorie.

„Toate limbile! se gândi Robert. Dar n-am zis așa ceva!“

Dar nu mai apucă să se gândească la asta, fiindcă descoperi ceva neașteptat. Când ochii îi urcară pe afiș, nu mai găsi numele de Baker.

„Agenția Thompson & Co“, citi Robert mirat, și înțelese că noua mențiune, referitoare la interpret, nu îl privea.

Nu-i luă mult să descifreze enigma. Dacă aceasta existase o clipă, era fiindcă culorile țipătoare alese de Thompson îi luau ochii. Lângă afișul nou, margine în margine, era și afișul lui Baker.

„Bine, își spuse Robert, uitându-se din nou la afișul țipător. Dar cum de nu l-am văzut ieri? Și, dacă sunt două afișe, sunt două călătorii?”

O comparație rapidă îl convinse că da. În afară de numele agenției, fix în același loc în care se aflau pe celălalt afiș, numele navei și cel al căpitanului erau schimbate. Superbul vas cu aburi *The Seamew* înlocuia superbul vas cu aburi *The Traveller*, iar curajosul căpitan Pip figura în locul curajosului căpitan Mathews. Și atât. În rest, afișele se plagiau unul pe altul cuvânt cu cuvânt.

Era deci vorba de două călătorii, organizate de două companii diferite.

„Asta e chiar ciudat“, se gândi Robert, vag neliniștit, fără a ști exact de ce.

Și deveni și mai neliniștit atunci când observă o a patra, și ultimă, schimbare.

În timp ce Baker & Co cereau 78 de lire de la pasageri, Agenția Thompson & Co se mulțumea cu 76. Această ușoară scădere, de 2 lire (50 de franci), nu era oare suficientă, în ochii multora, pentru a înclina balanța în favoarea acesteia din urmă? Se vede, Robert se simțea deja solidar cu interesele patronilor săi.

Și se simțea atât de solidar încât, preocupat, trecu din nou în cursul după-amiezii pe lângă afișele gemene. Ceea ce văzu i se păru liniștitor. Baker acceptase provocarea.

Afișul lui, până nu demult discret, era înlocuit de altul, nou, și mai țipător decât al agenției concurente. Cât despre preț, Thompson era nu numai egalat, ci chiar depășit. Baker anunța *urbi et orbi* că oferea călătoria în cele trei arhipelaguri pentru 75 de lire (1 875 de franci)!

Robert se culcă deci destul de liniștit. Totuși, nu era clar că se terminase. Oare Thompson & Co aveau să riposteze și să mai scadă prețul?

A doua zi, își dădu seama că temerile lui erau îndreptățite. La ora opt dimineața, o bandă albă, orizontală, astupa o parte din afișul Thompson, iar banda cuprindea următoarele cuvinte:

„Prețul parcursului, incluzând toate cheltuielile: 74 de lire“.

Noua reducere nu mai era totuși atât de neliniștitoare. Din moment ce Baker acceptase provocarea, era clar că avea să continue să lupte. Și, de fapt, Robert, care deja începuse să supravegheze afișele cu atenție, putu vedea

toată ziua cum benzile albe apăreau una după alta și îngrămădindu-se una peste alta.

La ora zece și jumătate, Agenția Baker scăzu prețul la 73 de lire; la 12 și jumătate, Thompson nu mai cerea decât 72; Baker, la unu și patruzeci de minute, asigura pe toată lumea că suma de 71 de lire era absolut suficientă și, la ora trei fix, Thompson declara că se mulțumește cu 70 (1 750 de franci).

Trecătorii, amuzați de ceea ce părea o licitație cu susu-n jos, deveniră interesați de luptă. Se opreau câteva clipe, aruncau ochii pe afișe, zâmbeau și apoi plecau.

Și totuși, bătălia continua, iar fiecare atac își găsea riposta. Ziua se termină prin victoria Agenției Baker, ale cărei pretenții nu mai depășeau 67 de lire (1 675 de franci).

Ziarele de a doua zi se ocupară și ele de întreaga poveste, trăgând concluzii diferite. *The Times*, printre altele, acuza Agenția Thompson & Co fiindcă declanșase acest război sălbatic. Dimpotrivă, *The Pall Mall Gazette*, la fel ca *The Daily Chronicle*, aproba fără rezerve ce se întâmplase. Până la urmă, nu publicul urma să beneficieze de scăderea prețurilor, cauzată de concurență?

Oricum ar fi stat lucrurile, acest gen de reclamă nu putea fi decât extrem de profitabil pentru acea agenție care ar fi obținut victoria finală. Asta deveni evident în dimineața de 28. În ziua respectivă, afișele fură înconjurate de grupuri compacte, care se implicară în luptă prin ironii reciproce.

Fiindcă lupta continua, mai intensă și mai strânsă decât în ziua dinainte. Acum, nu trecea mai mult de o oră între două riposte, iar benzile așezate una peste alta ieșeau în relief pe afișe.

La amiază, Agenția Baker putu să-și ia o pauză de prânz. După estimările ei, călătoria era la acea oră posibilă contra unei sume de 61 de lire (1 525 de franci).

– Ei! Ce zici de asta? strigă un cockney, îmi rezerv bilet când o să ajungem la o guinee (12 franci și 50 de centime). Pofțiți adresa mea: 175, White Chapel, Toby Laughher... Esquire! adăugă, pufnind în răs.

Mulțimea fu zguduită și ea de un hohot de răs. Și alții, mai informați decât acest *gavroche* londonez, ar fi putut să își imagineze o asemenea reducere. Nu se întâmplase la fel din cauza concurenței feroce a liniilor feroviare

– *Îmi rezerv bilet când o să ajungem la o guinee...*

americane, Lake Shore și Nickel Plate, și mai ales în războiul la care luaseră parte Trunk Line? Atunci, întregul traseu dintre New York și Saint Louis, de 1 700 de kilometri, ajunsese să fie vândut cu un dolar (5 franci)!

Dacă Agenția Baker putu lua prânzul liniștită, Agenția Thompson putu să se culce la fel de liniștită. Dar cu ce preț! La ora culcării, oricine posedea suma de 56 de lire (1 400 de franci) putea pleca în croazieră.

Când acest preț ajunsese la cunoștința publicului, era de-abia ora cinci. Baker ar fi avut timp să riposteze. Totuși, nu făcu nimic. Sătul de această

luptă monotună, își aduna forțele, cu siguranță, înainte de a da lovitura de grație.

Sau cel puțin acesta fu sentimentul lui Robert, care devenea tot mai pasionat de acest nou gen de concurs.

Faptele îi dădură dreptate. În dimineața de 29, ajunsese în fața afișelor în momentul în care lipitorii Agenției Baker adăugau o ultimă bandă. De data asta, era o lovitură serioasă. O scădere de 6 de lire (150 de franci) dintr-o bucată, care ducea prețul la 50 de lire (1 250 de franci). Thompson & Co aveau să fie cu siguranță nimiciviți. Cum ar mai fi putut scădea măcar un shilling?

Și, într-adevăr, întreaga zi trecu fără ca aceștia să mai dea vreun semn de viață. Robert presupuse că partida fusese câștigată.

Dar o revelație supărătoare îl așteptă pe data de 30. Noaptea, afișele Thompson fuseseră smulse. Fuseseră înlocuite cu altele noi, care-ți luau ochii mai ceva ca soarele. Și pe aceste afișe, în format imens, putea fi citit, cu litere enorme:

„PREȚUL PARCURSULUI, INCLUZÂND TOATE CHELTUIELILE: 40 DE LIRE“.

Dacă Baker voise să-l nimicească pe Thompson, Thompson voise să-l facă pe Baker una cu pământul. Și reușise!

O mie de franci pentru o călătorie de 37 de zile, adică în jur de 27 de franci pe zi! Era un minimum care părea imposibil de depășit. Și asta fu probabil și părerea Agenției Baker, fiindcă întreaga zi trecu fără ca aceasta să mai dea vreun semn de viață.

Totuși, Robert mai spera încă. I-ar fi plăcut să vadă, a doua zi, una dintre acele manevre ucigașe care au loc la finalul luptelor. O scrisoare pe care o primi seara îl vindecă însă de această iluzie.

Fără nicio explicație, îi fixau o întâlnire pentru a doua zi, pe 1 mai, la ora nouă dimineața. Nu era oare cazul să-și facă griji de această convocare, după toată povestea?

Inutil de spus că fu punctual la întâlnire.

– Am primit această scrisoare, începu el, adresându-se directorului adjunct, care îl primea a doua oară.

Dar acesta îl întrerupse. Nu îi plăceau cuvintele în plus.

– Perfect! Perfect! Vreau doar să vă informez că am renunțat la călătoria prin cele trei arhipelaguri.

– Ei!... făcu Robert, mirat de calmul cu care i se spusese asta.

– Da, și dacă ați văzut unele dintre afișe...

– Le-am văzut, spuse Robert.

– În acest caz, sunt convins că înțelegeți că nu putem continua așa. La prețul de 40 de lire, călătoria devine o înșelăciune, ori pentru agenție, ori pentru călători, poate chiar pentru toată lumea. Cine propune asemenea condiții e ori farsor, ori prost. Nu se poate altfel!

– Și Agenția Thompson?... insinuă Robert.

– Agenția Thompson, răspunse directorul adjunct pe un ton decis, e condusă de un farsor care face prostii sau de un prost care se ține de farse. Alegeți dumneavoastră.

Robert începu să râdă.

– Și totuși, obiectă el, călătorii dumneavoastră...?

– Poșta le-a restituit deja depozitele, dublate, cu titlu de despăgubiri, și tocmai ca să ne înțelegem în această problemă v-am rugat să treceți pe la noi în dimineața asta.

Dar Robert nu voia despăgubiri. Să fii plătit pentru o muncă depusă e normal. Dar să speculezi dificultățile în care a intrat compania care te-a angajat nu i se părea ceva onorabil.

– Foarte bine! aprobă interlocutorul său, fără a mai insista deloc. Pot să vă ofer în compensație un sfat bun.

– Ce sfat?

– Să vă prezentați la Agenția Thompson & Co, ca să îndepliniți rolul pe care trebuia să-l aveți aici. Și vă autorizez chiar să vă prezentați din partea noastră!

– Prea târziu, răspunse Robert. Locul a fost ocupat.

– Ei! Deja? De unde știți?

– Din afișe. Agenția Thompson anunță chiar un interpret cu care n-aș îndrăzni să rivalizez.

– Deci numai din afișe?...

– Numai din ele.